Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i-K?sa Form

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i-K?sa Form*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17566

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Be? Faktör Ki?ilik Modeli (BFKM) çerçevesinde geli?tirilen bu ölçek, BFKM'nin Türkiye ba?lam?nda kullan?lan uzun formunun k?salt?lm?? versiyonudur. Ölçe?in temel amac?, be? temel ki?ilik boyutunu (D??adönüklük, Yumu?akba?l?l?k/Geçimlilik, Öz-denetim/Sorumluluk, Duygusal Tutars?zl?k ve Geli?ime Aç?kl?k) daha az madde kullanarak h?zl? ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. 2016 y?l?nda Arkun Tatar taraf?ndan geli?tirilen bu k?sa form, psikometrik aç?dan sa?lam sonuçlar sunarak ara?t?rma ve uygulamada zaman verimlili?i sa?lamay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Ki?ilik, **Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i**, **K?sa Form**, **Psikometri**, **Güvenilirlik**, **Geçerlik**, **Öz-denetim**, **D??adönüklük**.

Yazarlar

Arkun Tatar

Amaç

Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i-K?sa Formu (BFKÖ-KF), Be? Faktör Ki?ilik Modeli'ni ölçen uzun formun pratik uygulamalarda ve büyük örneklemli çal??malarda kullan?m?n? kolayla?t?rmak amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in geli?tirilmesindeki temel amaç, ölçülen yap?lar?n bütünlü?ünü koruyarak madde say?s?n? azaltmak ve böylece uygulama süresini k?saltmakt?r.

Bu k?salt?lm?? form, bireylerin temel ki?ilik özelliklerini h?zl? bir ?ekilde de?erlendirmeye olanak tan?r. Orijinal uzun formun psikometrik niteliklerini yüksek düzeyde yans?tmay? ba?ararak, ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere zaman aç?s?ndan verimli bir araç sunmaktad?r.

Yap?

BFKÖ-KF, modern psikoloji literatüründe kabul gören ve evrensel bir ki?ilik taksonomisi sa?layan Be? Faktör Ki?ilik Modeli (Big Five) üzerine kurulmu?tur. Bu model, insan ki?ili?ini be? ana boyutta ele al?r.

Ölçek, bu be? ana boyutu ölçmek üzere yap?land?r?lm??t?r:

D??adönüklük (Extraversion): Sosyallik, giri?kenlik, enerji düzeyi ve duygusal d??avurum.
Yumu?akba?l?l?k/Geçimlilik (Agreeableness): ??birli?i yapma, ?efkat, güven ve nezaket.
Öz-denetim/Sorumluluk (Conscientiousness): Düzenlilik, sorumluluk, hedef odakl?l?k ve disiplin.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Duygusal Tutars?zl?k (Neuroticism): Olumsuz duygular? deneyimleme e?ilimi, kayg?, sinirlilik ve duygusal dengesizlik.
Geli?ime Aç?kl?k (Openness to Experience): Merak, yarat?c?l?k, yeni fikirlere ve deneyimlere aç?kl?k.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlili?ini incelemek amac?yla seçilen maddeler üzerinde Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in teorik olarak varsay?lan be? faktörlü yap?y? ne kadar iyi temsil etti?ini göstermek için kritik öneme sahiptir.

Analiz sonuçlar?, ölçe?in genel olarak beklenen faktör yap?s?n? do?rulad???n? göstermi?tir. Küçük farklarla yer de?i?tiren yaln?zca iki madde d???nda, tüm maddeler beklenen faktörlerde yüksek yükler alarak gruplanm??t?r. Bu durum, BFKÖ-KF'nin ölçmeyi amaçlad??? be? temel ki?ilik yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt edebildi?ini kan?tlamaktad?r.

Güvenilirlik

Güvenilirlik çal??mas? kapsam?nda, hem Uzun Form (UF) hem de K?sa Form (KF) için iç tutarl?l?k analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Bu analizlerde temel olarak **Cronbach Alfa** iç tutarl?l?k katsay?lar? hesaplanm??t?r.

Hesaplanan alfa katsay?lar?, k?sa formun (KF) alt boyutlar?n?n da orijinal uzun form gibi yüksek derecede tutarl? oldu?unu göstermi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?lar?n?n yüksek olmas?, ölçe?in ayn? yap?y? ölçen maddelerinin birbirleriyle tutarl? çal??t??? ve dolay?s?yla ölçüm sonuçlar?n?n güvenilir oldu?u anlam?na gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde, maddelerin faktör yap?s?n? belirlemek ve k?saltma i?leminde hangi maddelerin korunaca??na karar vermek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. AFA, maddelerin faktör yüklerini inceleyerek ölçe?in temel yap?s?n?n korunmas?n? sa?lam??t?r.

Analiz, maddelerin faktör yüklerinin incelenmesi sonucunda, iki madde d???nda tüm maddelerin teorik olarak ait olduklar? faktörlere yüksek düzeyde yüklendi?ini ortaya koymu?tur. Bu ba?ar?l? faktör yap?s?, k?sa formun orijinal Be? Faktör Ki?ilik Modeli'nin yap?s?n? koruyarak geçerli bir k?saltma oldu?unu desteklemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (K?sa Form Adaptasyonu)

Format: Be? alt boyut ve toplam 76 madde içeren öz bildirim ölçe?i.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??mada üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler dahil geni? bir örneklem kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Test Metodolojisi: 5'li Likert derecelendirme sistemi kullan?lm??t?r (1= tamamen uygun - 5= hiç uygun de?il).

Anahtar Kelimeler

Ki?ilik envanteri, **Psikolojik ölçme**, **BFKM**, **Alfa katsay?s?**, **Faktör yap?s?**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: arkuntatar@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Arkun Tatar

?zinler, Ücretler ve Test Y?l?

Ölçek, 2016 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Arkun Tatar ile do?rudan ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: scopemed.org

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: bes-faktor-kisilik-olcegi-kisa-form-toad.pdf

Referanslar

Tatar, A. (2016). Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?inin K?sa Formunun geli?tirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 17*, 14-23. doi: 10.5455/apd.202977

ARABPSYCHOLOGY.COM

Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i-K?sa Form Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

5 alt boyut ve 76 madde

D??adönüklük (14 m):

Yumu?akba?l?l?k/geçimlilik (16 m):

Öz-denetim/sorumluluk (17 m):

Duygusal tutars?zl?k (15 m):

Geli?ime aç?kl?k (14 m):

ARABPSYCHOLOGY.COM